

Ref 40

Vid tillämpning av den s.k. utomstående regeln har det ansetts föreligga särskilda skäl för att anse att en andel i ett fåmansföretag är kvalificerad.

57 kap. 5 § inkomstskattelagen (1999:1229)

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 24 juni 2021 följande dom (mål nr 6276–6278-19).

Bakgrund

1. Utdelning på s.k. kvalificerade andelar i fåmansföretag beskattas delvis som inkomst av tjänst. Ett aktiebolag är ett fåmansföretag om delägarkretsen är begränsad på visst sätt och en andel i bolaget är som huvudregel kvalificerad om delägaren är verksam i betydande omfattning i bolaget eller i ett annat fåmansföretag som ägs av bolaget. Syftet med reglerna om kvalificerade andelar är att motverka att det som i realiteten är arbetsinkomst omvandlas till lägre beskattad kapitalinkomst.

2. Enligt den s.k. utomstående regeln gäller dock att om utomstående i betydande omfattning äger andelar i, och har rätt till utdelning från, det företag där delägaren är verksam så ska andelar i fåmansföretaget anses vara kvalificerade bara om det finns särskilda skäl. Bakgrunden till den regeln är att det i sådana fall ofta saknas anledning för de verksamma delägarna att omvandla arbetsinkomst till kapitalinkomst i syfte att minska skatten, eftersom dessa delägare i så fall också måste avstå en del av arbetsinkomsten till de utomstående ägarna. Med utomstående avses i princip alla andra delägare än de som är verksamma i betydande omfattning.

3. Valedo Partners Fund I AB är ett fåmansföretag. Bolagets verksamhet går ut på att förvärva en portfölj av små och medelstora rörelsedrivande bolag för att utveckla dem och sedan sälja dem vidare med vinst. Valedo har ett aktiekapital om 500 000 kr fördelat på 100 000 A-aktier och 400 000 B-aktier. A-aktierna är stamaktier med tio röster per aktie. De ägs av bolagets grundare, styrelseledamöter och ett antal av de anställda. B-aktierna är preferensaktier med en röst per aktie och ägs till ca 90 procent av externa investerare. Resterande ca 10 procent ägs av A-aktieägarna och deras anhöriga.

4. Valedo och dess aktieägare har slutit ett investeringsavtal mellan sig. Enligt avtalet förbinder sig B-aktieägarna att lämna aktieägartillskott till bolaget med sammanlagt upp till en miljard kronor. Huvuddelen av tillskotten ska användas för köp av portföljbolag men 2,5 procent av de tillskjutna medlen får användas för bolagets allmänna verksamhetskostnader i form av t.ex. löner och lokalkostnader. Om A-aktieägarna tar ut högre löner än vad som ryms inom det utrymmet så har B-aktieägarna rätt att lösa ut A-aktieägarna. Av avtalet framgår också vilka anställda i bolaget som är nyckelpersoner och det anges att dessa ska ägna sin tid åt bolagets och portföljbolagens verksamhet.

5. I investeringsavtalet finns vidare bestämmelser om hur vinsten i Valedo ska fördelas. Dessa innebär något förenklat följande. B-aktieägarna har förtur till utdelning upp till det belopp som de har investerat med påslag för en årlig ränta om tio procent. Utdelning av vinster utöver detta belopp fördelas sedan lika mellan alla aktieägare, dvs. A-aktieägarna får 20 procent och B-aktieägarna 80 procent av denna del av utdelningen.

6. N.F. är en av grundarna av Valedo. Han var under beskattningsåren 2013 och 2014 verksam i betydande omfattning i bolaget och ägde indirekt, via sitt helägda bolag Stengrynnan Holding AB, både A- och B-aktier i Valedo. I sina deklarationer för de nämnda åren redovisade han de utdelningar som han hade tagit emot från Stengrynnan som utdelning på okvalificerade andelar. Han tog alltså upp hela utdelningarna som kapitalinkomst.

7. Skatteverket ansåg emellertid att andelarna i Stengrynnan var kvalificerade och att utdelningarna därför delvis skulle beskattas som inkomst av tjänst. Som skäl angav myndigheten följande.

8. N.F. har varit verksam i betydande omfattning i Valedo och hans andelar i Stengrynnan är därför kvalificerade enligt huvudregeln. Eftersom externa investerare i betydande omfattning äger andelar i Valedo är dock utomståenderegeln tillämplig, vilket innebär att andelarna i Stengrynnan är kvalificerade bara om det finns särskilda skäl.

9. Vid bedömningen av om det finns särskilda skäl ska beaktas att syftet med fåmansföretagsreglerna är att man inte ska kunna omvandla högbeskattad lön till lågbeskattad utdelning. Det investeringsavtal som parterna har ingått innebär att A-aktieägarna får 20 procent och B-aktieägarna 80 procent av den s.k. överavkastning som verksamheten i Valedo genererar. Fördelningen av resultatet från bolaget liknar andra allokeringsscheman inom riskkapitalbranschen där överavkastningen fördelas på så sätt att

80 procent går till investerarna och 20 procent går till dem som har varit aktiva med att förvalta kapitalet, s.k. carried interest. I bolaget har denna fördelning uppnåtts genom att aktierna har delats in i 100 000 A-aktier och 400 000 B-aktier. Skillnaden mellan vad de olika ägarkategorierna har fått i utdelning från bolaget i förhållande till satsat kapital är mycket stor. Syftet är att kringgå fåmansföretagsreglerna och det finns särskilda skäl för att anse att N.F:s andelar är kvalificerade.

10. N.F. överklagade till Förvaltningsrätten i Stockholm som biföll överklagandet och förklarade att han skulle beskattas för utdelningarna i enlighet med sina deklarationer. Enligt förvaltningsrätten medförde inte investeringsavtalet några sådana begränsningar av de utomstående delägarnas rätt till bolagets vinstmedel som gjorde att syftet med fåmansföretagsreglerna motverkades. Förvaltningsrätten ansåg vidare att den omständigheten att A-aktieägarna hade fått mycket större utdelningar än B-aktieägarna i förhållande till det insatta kapitalet inte i sig var ett sådant särskilt skäl som avses i utomståenderegeln.

11. Kammarrätten i Stockholm biföll Skatteverkets överklagande dit, upphävde förvaltningsrättens dom och fastställde Skatteverkets beslut. Kammarrätten motiverade avgörandet på följande sätt.

12. A-aktieägarna har investerat mycket blygsamma belopp i bolaget och tar en mycket liten ekonomisk risk i förhållande till B-aktieägarna. Fördelningen av överavkastningen är asymmetrisk genom att A-aktieägarnas andel av aktierna och därmed också av överavkastningen inte grundar sig på investerat kapital utan på deras arbetsinsatser i bolaget. Vidare kan A-aktieägarna inte själva disponera hur mycket som ska betalas ut till dem i lön respektive utdelning, eftersom löneutbetalningarna inte får överstiga ett visst belopp utan att det medför konsekvenser för dem. N.F. har således inte visat att B-aktieägarnas ägande i bolaget motverkar att A-aktieägarna kan ta ut arbetsinkomster som lägre beskattad utdelning. Eftersom den avtalade fördelningen av utdelning från bolaget strider mot syftet med fåmansföretagsreglerna finns det särskilda skäl för att anse att hans andelar är kvalificerade.

Yrkanden m.m.

13. N.F. yrkar att kammarrättens dom ska upphävas och förvaltningsrättens dom fastställas när det gäller beskattningsfrågan. Han yrkar vidare ersättning för kostnader med 971 440 kr (inklusive mervärdesskatt) avseende samtliga instanser.

14. *Skatteverket* anser att överklagandet ska avslås samt tillstyrker att ersättning för kostnader beviljas med sammanlagt 400 000 kr avseende samtliga instanser.

Skälen för avgörandet

Frågan i målen

15. Frågan i målen är om det vid tillämpning av utomståenderegeln finns särskilda skäl att anse att en andel i ett fåmansföretag är kvalificerad.

Rättslig reglering m.m.

16. Bestämmelser om utdelning och kapitalvinst på andelar i fåmansföretag finns i 57 kap. inkomstskattelagen (1999:1229).

17. Enligt 2 § första stycket ska utdelning och kapitalvinst på kvalificerade andelar i viss omfattning tas upp i inkomstslaget tjänst i stället för i inkomstslaget kapital.

18. Av 4 § första stycket 1 framgår att en andel i ett fåmansföretag är kvalificerad om andelsägaren under beskattningsåret eller något av de fem föregående beskattningsåren har varit verksam i betydande omfattning i företaget. Detsamma gäller enligt första stycket 2 om företaget, direkt eller indirekt, under beskattningsåret eller något av de fem föregående beskattningsåren har ägt andelar i ett annat fåmansföretag och andelsägaren under den tidsperioden har varit verksam i betydande omfattning i detta fåmansföretag.

19. I 5 § första stycket anges att om utomstående, direkt eller indirekt, i betydande omfattning äger del i företaget och, direkt eller indirekt, har rätt till utdelning, ska en andel anses kvalificerad bara om det finns särskilda skäl. Vid bedömningen ska förhållandena under beskattningsåret och de fem föregående beskattningsåren beaktas. Vad som avses med utomstående framgår av tredje stycket.

20. Med uttrycket betydande omfattning i 5 § avses ett innehav om minst 30 procent av andelarna (se prop. 1989/90:110 del 1 s. 468 och 704 samt RÅ 2009 ref. 53 och HFD 2018 not. 24).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Skattefrågan

21. I målen är det ostridigt att de inblandade bolagen är fåmansföretag, att N.F. har varit verksam i betydande omfattning i Valedo samt att utomståenderegeln är tillämplig. Det som återstår att bedöma är därmed endast om det, trots det utomstående ägandet, finns särskilda skäl att anse att N.F:s andelar i Stengrynnan är kvalificerade.

22. Motivet bakom utomståenderegeln är enligt förarbetena att risken för omvandling av arbetsinkomster till kapitalinkomster blir mindre om utdelning och kapitalvinst tillfaller också de utomstående ägarna. Bestämmelsen om särskilda skäl ska förhindra att reglerna kringgås och innebär att den skattskyldige måste redovisa omständigheter som på något sätt skulle kunna leda till obehöriga skatteförmåner trots att ägarförhållandena talar mot att sådana förmåner skulle uppkomma. Som exempel på vad som kan vara särskilda skäl nämns förekomsten av aktier som ger olika utdelning och inbördes avtal som reglerar den faktiska fördelningen av resultatet (prop. 1989/90:110 del 1 s. 468 och 704).

23. Aktiekapitalet i Valedo uppgår till 500 000 kr och har delats upp mellan 100 000 A-aktier och 400 000 B-aktier. Såväl A- som B-aktieägarna har således bidragit med en krona per aktie till aktiekapitalet. Därutöver har B-aktieägarna förbundit sig att lämna aktieägartillskott med upp till en miljard kronor medan A-aktieägarna inte har åtagit sig att tillskjuta något ytterligare kapital. I det investeringsavtal som parterna har ingått finns dock villkor om att vissa nyckelpersoner ska ägna sin arbetstid åt bolagets verksamhet.

24. Den fråga som Högsta förvaltningsdomstolen ska ta ställning till är om den aktuella avtalskonstruktionen innebär att det utomstående ägandet inte motverkar att A-aktieägarna omvandlar sina arbetsinkomster till kapitalinkomster.

25. Inledningsvis kan konstateras att det alltså är B-aktieägarna som finansierar bolagets verksamhet medan A-aktieägarna bidrar med sitt arbete. Parterna har genom investeringsavtalet kommit överens om att ersättningen till A-aktieägarna ska bestå av två delar. Dels en del som ska rymmas inom de allmänna verksamhetsomkostnaderna och som lämnas oberoende av hur verksamheten i bolaget går. Denna del lämnas i form av lön. Dels en rörlig del som lämnas först om vinsten i bolaget överstiger en viss nivå. Denna del lämnas i form av utdelning.

26. N.F. gör gällande att det utomstående ägandet innebär att det är mer lönsamt för honom att ta ut ersättning för sitt arbete som lön än som utdelning, eftersom uttag i form av utdelning innebär att han måste dela med sig en stor del av arbetsinkomsten till de utomstående ägarna. Han ger som exempel att om han sänker den lön som han får från bolaget så att den utdelningsbara vinsten i bolaget i motsvarande mån ökar, så kommer större delen av den vinstökningen att tillfalla de utomstående ägarna.

27. Högsta förvaltningsdomstolen instämmer i att det utomstående ägandet, när bolagsstrukturen väl är på plats och avtalen mellan parterna är ingångna, motverkar att det som enligt investeringsavtalet kan tas ut som lön i stället tas ut som utdelning. Enligt domstolens mening måste dock beaktas att avtalskonstruktionen i sig begränsar hur stor del av ersättningen till N.F. och övriga arbetande delägare som kan tas ut i form av lön. Av investeringsavtalet följer som framgått att lönerna inte kan överstiga en viss nivå. I den valda konstruktionen ligger vidare att den rörliga delen av ersättningen ska lämnas som utdelning och inte som lön. Inom ramen för den satta strukturen, med aktier av olika slag och avtal som reglerar hur vinsten ska fördelas, kan det utomstående ägandet därför inte anses motverka att arbetsinkomster omvandlas till kapitalinkomster. Tvärtom åstadkoms genom den valda konstruktionen just detta.

28. Det finns därmed särskilda skäl att, trots det utomstående ägandet, anse att N.F:s andelar i Stengrynnan är kvalificerade. Överklagandet ska således avslås.

Ersättning för kostnader

29. N.F. har fått avslag på sitt överklagande men målen avser en fråga som är av betydelse för rättstillämpningen. Det finns därför förutsättningar för att bevilja honom ersättning för kostnader som han skäligen har behövt för att ta till vara sin rätt.

30. N.F. yrkar ersättning för kostnader hos Skatteverket med 39 156 kr, i förvaltningsrätten med 47 000 kr, i kammarrätten med 87 784 kr och i Högsta förvaltningsdomstolen med 797 500 kr, dvs. sammanlagt 971 440 kr. Skatteverket anser att skälig ersättning för kostnader är 400 000 kr för samtliga instanser.

31. Av de kostnadsräkningar som har lämnats in framgår att kostnaderna avser arvode för ca 139 timmars arbete som har utförts av ombuden och ett biträde till ombuden. Arvodesbeloppen har beräknats utifrån en genomsnittlig timkostnad för ombuden och

deras biträde som uppgår till mellan 5 600 kr och 6 250 kr i underinstanserna och 7 250 kr i Högsta förvaltningsdomstolen (inklusive mervärdesskatt). Denna timkostnad, som alltså inkluderar även det arbete som har utförts av ombudens biträde, framstår enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening som väl tilltagen och kan inte utan vidare godtas.

32. När det gäller skäligheten i den uppgivna tidsåtgången konstaterar Högsta förvaltningsdomstolen följande. Av underlagen framgår vilka arbetsmoment som har utförts och, när det gäller arbetet i kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen, en uppskattad tidsåtgång för varje moment. Däremot framgår inte vem som har utfört respektive arbetsmoment. Beräkningen av arvodesbeloppen synes vidare ha skett med utgångspunkt från att vart och ett av ombuden samt biträdet har lagt ned exakt lika många timmars arbete på målen, vilket framstår som säreget.

33. Av betydelse vid bedömningen är vidare att ombuden även företräder tio andra skattskyldiga i mål som gäller samma frågeställning som de nu aktuella målen. Av de kostnadsräkningar som har lämnats in i underinstanserna framgår att det arbete som har utförts där har varit gemensamt för samtliga mål och att arvodeskostnaderna har fördelats lika mellan de skattskyldiga. Bedömningen av om tidsåtgången i dessa instanser är skälig ska därför göras med utgångspunkt i nedlagd tid för de olika arbetsåtgärder som ingår i det gemensamt utförda arbetet (HFD 2019 ref. 27, punkt 23).

34. Samtliga skattskyldiga har med samma ombud överklagat till Högsta förvaltningsdomstolen. Av kostnadsräkningen avseende arbetet i Högsta förvaltningsdomstolen framgår dock inte om, och i så fall hur, arvodeskostnaden för dessa överklaganden har fördelats mellan de skattskyldiga. Med tanke på att tidsåtgången för upprättande av överklagande och ansökan om prövningstillstånd i N.F:s mål har uppgetts till 57 timmar så förefaller dock ingen sådan uppdelning ha gjorts.

35. Högsta förvaltningsdomstolen finner sammanfattningsvis att den uppgivna tidsåtgången framstår som alltför väl tilltagen. Mot bakgrund av detta, av att inte heller timkostnaden kan godtas fullt ut samt av att de underlag som har lämnats in är bristfälliga anser domstolen vid en sammantagen skälighetsbedömning att ersättning bör beviljas med sammanlagt 350 000 kr för samtliga instanser.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

Högsta förvaltningsdomstolen beviljar N.F. ersättning för kostnader med 350 000 kr.

I avgörandet deltog justitieråden *Jermsten*, *Ståhl*, *Svahn Starrsjö*, *Rosén Andersson* och *Anderson*. Föredragande var justitisekreteraren Birgitta Fors Almassidou.

Förvaltningsrätten i Stockholm (2018-11-20, ordförande Andersson):

Förvaltningsrättens bedömning

Det grundläggande syftet bakom regelsystemet i 57 kap. inkomstskattelagen, IL, är att motverka att det som i grunden är en arbetsinkomst tas ut i form av lägre beskattad kapitalinkomst. Regelsystemet är tillämpligt om det utdelande företaget är ett fåmansbolag och andelarna är kvalificerade hos ägaren. I målen är det ostridigt att N.F. varit verksam i betydande omfattning i Valedo I och att hans aktier i Stengrynnan AB därför är kvalificerade på den grunden.

Om utomstående har ägt andelar i företaget i betydande omfattning och haft rätt till utdelning, är dock andelarna kvalificerade endast om det föreligger särskilda skäl (den s.k. utomståenderegeln). Anledningen är att det utomstående ägandet i sig anses motverka incitamenten att omvandla löneinkomster till kapitalinkomster eftersom utomstående ägare har rätt att ta del av de upparbetade vinstmedlen. Utomståenderegeln är en undantagsregel. Det är N.F. som har att göra det sannolikt att förutsättningar för att tillämpa utomståenderegeln föreligger.

Av förarbetsuttalanden framgår bl.a. att undantaget gäller såväl utdelning som kapitalvinster och att det tar sikte på fall där uttag i form av utdelning eller kapitalvinst inte innebär någon fördel. Så blir vanligtvis fallet då minst 30 procent av avkastningen tillfaller utomstående. Om särskilda skäl föreligger ska undantag inte göras. Exempel på sådana särskilda skäl kan vara inbördes avtal som reglerar den faktiska fördelningen av resultatet, korsvisa äganden eller avtal om framtida förvärv, (prop.1989/90:110 s. 704).

I målen är det ostridigt att utomstående äger andelar i Valedo I i betydande omfattning, långt över 30 procent. Förvaltningsrätten anser

även att N.F. visat att utomstående ägare vid varje utdelningstillfälle har fått del av avkastning vid försäljning av portföljbolag som vida överstiger 30 procent av den totala avkastningen. Frågan är därför om det trots det omfattande utomstående ägandet finns skäl att anse att andelarna är kvalificerade.

Finns det särskilda skäl mot att tillämpa utomståenderegeln?

Förvaltningsrätten anser, i likhet med Skatteverket, att man inte kan se på utomståenderegeln endast ur ett 30/30-perspektiv utan att prövningen av särskilda skäl ska ske mot bakgrund av syftet med reglerna i 57 kap. IL. Enligt förvaltningsrättens mening kan således särskilda skäl föreligga om det utomstående ägandet inte fått den avsedda effekten, dvs. om det inte motverkat att löneinkomster omvandlas.

I målen är ostridigt att det inte varit fråga om korsvisa äganden eller avtal om framtida förvärv. Fråga kvarstår då om det funnits inbördes avtal som reglerar den faktiska fördelningen av resultatet på ett sätt som motverkat syftet med reglerna i 57 kap. IL eller om det finns andra omständigheter som utgör särskilda skäl mot att tillämpa utomståenderegeln.

När det gäller inbördes avtal så är vinstfördelningen i bolaget noga reglerad i Investment Agreement. Vid försäljning av portföljbolag ska först samtliga B-aktieinnehavare erhålla ett belopp motsvarande sitt investerade kapital, tillsammans med kompensation för beräknade underskott samt sin andel av betalade etablerings- och driftkostnader. Slutligen ska B-aktieinnehavarna erhålla en årlig ”preferred return” om 10 procent. I den mån det kvarstår något resultat ska det fördelas mellan A-aktieägarna och B-aktieägarna. Förenklat kan fördelningen uttryckas på så vis att A-aktieägarna över tid får 20 procent av den avkastning som återstår efter att B-aktieägarna fått utdelning motsvarande sitt satsade kapital samt en ränta om 10 procent. Förvaltningsrätten konstaterar att Skatteverket inte ifrågasätter att vinstfördelningen i Valedo I skett i enlighet med Investment Agreement.

Valedo I har, enligt förvaltningsrättens uppfattning, inte en struktur som är typisk för riskkapitalbolag. Det är inte fråga om utländska fondstrukturer eller bolag i vilka särskilda vinstandelar slutligen kommer ett antal rådgivare till dels. Det är som, Kammarrätten i Stockholm konstaterat i mål nr 224–230-17, i stället fråga om ett bolag som förvaltar sina egna tillgångar. I detta fall sker således all verksamhet, såväl analysarbete, rådgivning som investeringar m.m. inom ramen för ett svenskt aktiebolag.

Förvaltningsrätten finner dock ingen anledning att ifrågasätta Skatteverkets påstående om att avsikten med aktieägarstrukturen med 100 000 A-aktier (stam) och 400 000 B-aktier (preferens) och den avtalade vinstfördelningen är att de verksamma A-aktieägarna, i likhet med vad som är vanligt förekommande för riskkapitalfonder, ska kunna få del av 20 procent av ”överavkastningen” i Valedo I.

Skatteverket menar att A-aktieägarna fått en större nettobehållning genom att avtalen medför att det som i realiteten är en rörlig förvaltningsersättning till de aktiva delägarna blandas samman med vinsterna till samtliga delägare.

Enligt förvaltningsrättens mening utgör förekomsten av ett avtal om vinstfördelning inte i sig att det föreligger särskilda skäl mot att tillämpa utomstående regeln. Domstolen anser inte heller att den omständigheten att aktieägarna genom ett sådant avtal kommit överens om hur stor del av utdelningarna som ska tillkomma de aktiva delägarna automatiskt medför att inkomstomvandling ska anses ha skett. En bedömning av om inkomstomvandling har skett kan inte begränsas till enbart utdelningen till A-aktieägarna utan en helhetsbedömning måste göras. Frågan blir därvid om de utomstående delägarna har tagit del av de samlade upparbetade vinstmedlen i bolaget i sådan omfattning att det kan anses ha motverkat en inkomstomvandling.

N.F. har visat att utdelningarna till aktieägarna har inneburit att B-aktieägarna först fått del av utdelningarna i förhållande till sitt satsade kapital, men sedan även till en stor del av överavkastningen. Utdelningarna har inte varit begränsade för något av aktieslagen. Enligt förvaltningsrättens mening medför avtalen därmed att B-aktieägarna först tillförsäkras en rimlig avkastning på sitt satsade kapital. Därefter fördelas utdelningen mellan A- och B-aktieägare över tid på ett sätt som i huvudsak motsvaras av det procentuella andelsinnehavet. Genom att B-aktierna är preferensaktier är det vidare A-aktieägarna som står risken om inte tillräckliga medel finns för B-aktieägarnas avkastning. Situationen hade varit en helt annan om avtalet reglerat vinsterna på så vis att B-aktieägarna endast fått del av utdelning i förhållande till satsat kapital samt en årlig ränta om 10 procent eller på något annat sätt med ett i förväg bestämt fast belopp. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att Investment Agreement inte har medfört några sådana begränsningar av de utomstående delägarnas rätt till bolagets upparbetade vinstmedel att det motverkar syftet med reglerna i 57 kap. IL.

Skatteverket har även pekat på att den avtalade vinstfördelningen medför att vinsterna fördelas asymmetriskt i förhållande till satsat kapital. Enligt förvaltningsrättens mening utgör dock den omständigheten att A-aktieägarna får utdelningar som är mycket större än B-aktieägarna i förhållande till insatt kapital inte i sig ett särskilt skäl mot att tillämpa utomstående regeln. En sådan tolkning har inte stöd i vare sig lag eller förarbeten.

Beträffande Skatteverkets åberopande av det särskilda yttrandet i avgörandet från HFD, från den 19 juni 2018¹, konstaterar förvaltningsrätten att utredningen i målen inte heller ger stöd för

¹ Se HFD 2018 not. 24 (red. anm.).

Skatteverkets argumentation kring att de ovillkorade aktieägartillskotten från B-aktieägarna motsvarar lån med ränta som är beroende av vinsten. Att det är fråga om ovillkorade aktieägartillskott har även slagits fast i Kammarrättens avgörande från den 14 november 2017, mål nr 224-230-17.

Sammanfattningsvis anser förvaltningsrätten att varken avtalet mellan aktieägarna som reglerar vinstfördelningen i Valedo I eller omständigheterna i övrigt synes motverka effekten av det utomstående ägandet. Förvaltningsrätten anser därför att N.F. har gjort det sannolikt att utdelningsstrukturen i Valedo I inte strider mot syftet med reglerna i 57 kap. IL och att det därmed saknas särskilda skäl mot att tillämpa utomståenderegeln. Utomståenderegeln är således tillämplig och överklagandena ska därför bifallas.

Ersättning för ombudskostnader

[text här utelämnad]

– Förvaltningsrätten bifaller överklagandena på så sätt att Skatteverkets beslut upphävs och att N.F. ska beskattas för de i målen aktuella utdelningarna i enlighet med sina avlämnade deklarationer för beskattningsåren 2013 och 2014.

Förvaltningsrätten överlämnar till Skatteverket att vidta de åtgärder som föranleds av avgörandet.

Förvaltningsrätten bifaller N.F:s överklagande avseende ersättning för kostnader hos Skatteverket och tillerkänner honom yrkad ersättning.

Förvaltningsrätten beviljar N.F. ersättning för kostnader i förvaltningsrätten med 22 000 kr inklusive mervärdesskatt.

Kammarrätten i Stockholm (2019-09-25, Laestander, Åsbrink och Uhrbom):

Utomståenderegeln och särskilda skäl

Frågan i målen är om det finns särskilda skäl att inte tillämpa den s.k. utomståenderegeln i 57 kap. 5 § IL, trots att utomstående äger andelar i bolaget i betydande omfattning och också har rätt till en betydande del av utdelningen.

Motivet till reglerna i 57 kap. IL är att motverka att personer med höga arbetsinkomster tar ut dessa som lägre beskattad utdelning. Det är den skattskyldige som ska visa att det finns förutsättningar för att tillämpa utomståenderegeln (jfr prop. 1989/90:100 del 1 s. 467, 468 och 704).

Aktiekapitalet i Valedo Partners Fund I AB uppgår till 500 000 kr. Det utgörs till 20 procent av A-aktier och till 80 procent av B-aktier. Samtliga aktier har tecknats till ett pris om 1 kr per aktie. A-aktieägarna har inte investerat ytterligare medel. De har i stället varit verksamma i bolaget och bedrivit investeringsverksamheten. B-aktieägarna har förbundit sig att lämna aktieägartillskott med upp till en miljard kronor. Huvuddelen av dessa tillskott ska användas för köp av portföljbolag, men årliga tillskott

om upp till 2,5 procent av det totalt utfästa beloppet är avsatt för bolagets allmänna verksamhetskostnader, såsom löner och administrativa avgifter. Om A-aktieägarna tar ut högre löner än vad som ryms inom utrymmet för de allmänna verksamhetskostnaderna utgör detta enligt aktieägaravtalet grund för B-aktieägarna att lösa ut A-aktieägarna. B-aktierna har ett betydligt lägre röstvärde än A-aktierna och det framgår av avtalet att B-aktieägarna i princip avstår från sin rätt att rösta.

Hur utdelningen i bolaget ska fördelas regleras i aktieägaravtalet. Något förenklat har B-aktieägarna förtur till utdelning upp till investerade belopp inklusive en årlig ränta om 10 procent. När det inte återstår någon skillnad avseende tillskjutet kapital mellan aktieslagen sker utdelningen i stället med utgångspunkt i andel av aktiekapitalet, vilket innebär att A-aktieägarna erhåller 20 procent av den s.k. överavkastningen.

A-aktieägarna har således investerat mycket blygsamma belopp i bolaget och tar en mycket liten ekonomisk risk i förhållande till B-aktieägarna.

Fördelningen av överavkastningen är asymmetrisk genom att A-aktieägarnas andel av aktierna och därmed också överavkastningen inte grundar sig på investerat kapital utan på deras arbetsinsatser i bolaget. Vidare kan A-aktieägarna enligt aktieägaravtalet inte själva disponera hur mycket som ska betalas ut till dem i lön respektive utdelning, eftersom löneutbetalningarna enligt avtalet inte får överstiga ett visst belopp utan att det medför konsekvenser för dem. Mot bakgrund av ovanstående omständigheter anser kammarrätten att N.F. inte har visat att B-aktieägarnas ägande i bolaget motverkar att A-aktieägarna kan ta ut arbetsinkomster som lägre beskattad utdelning. Eftersom den avtalade fördelningen av utdelning i bolaget strider mot syftet med reglerna i 57 kap. IL finns det särskilda skäl att inte tillämpa utomstående regeln. Det förhållandet att A-aktieägarna tar ut och redovisar höga löner föranleder ingen annan bedömning.

N.F:s andelar i Stengrynnan Holding AB har därmed varit kvalificerade och beskattning av utdelning från detta bolag ska fördelas mellan inkomstlagen tjänst och kapital på det sätt som Skatteverket har beslutat. Skatteverkets överklagande ska därför bifallas.

Ersättning för kostnader

Skatteverket har vunnit bifall till överklagandet. Målen avser inte en fråga som är av betydelse för rättstillämpningen och det har inte heller kommit fram att det finns synnerliga skäl för ersättning. N.F:s yrkande om ersättning för kostnader i kammarrätten ska därför avslås och förvaltningsrättens dom upphävas även i den del som rör ersättning för kostnader.

– Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och fastställer Skatteverkets omprövningsbeslut den 22 december 2015 och den 10 november 2016 samt Skatteverkets beslut om ersättning den 22 december 2015.

Kammarrätten avslår N.F:s yrkande om ersättning för kostnader i kammarrätten.